

Šis dokuments ir tikai informatīvs, un tam nav juridiska spēka. Eiropas Savienības iestādes neatbild par tā saturu. Attiecīgo tiesību aktu un to preambulu autentiskās versijas ir publicētas Eiropas Savienības “Oficiālajā Vēstnesī” un ir pieejamas datubāzē “Eur-Lex”. Šie oficiāli spēkā esošie dokumenti ir tieši pieejami, noklikšķinot uz šajā dokumentā iegultajām saitēm

► **B**

PADOMES DIREKTĪVA

(1989. gada 30. novembris)

par drošības un veselības aizsardzības minimālajām prasībām, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus darba vietās (trešā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē)

(89/656/EEK)

(OV L 393, 30.12.1989., 18. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/30/EK (2007. gada 20. jūnijs)	L 165	21	27.6.2007.
► <u>M2</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1243 (2019. gada 20. jūnijs)	L 198	241	25.7.2019.
► <u>M3</u>	Komisijas Direktīva (ES) 2019/1832 (2019. gada 24. oktobris)	L 279	35	31.10.2019.

▼B**PADOMES DIREKTĪVA****(1989. gada 30. novembris)**

par drošības un veselības aizsardzības minimālajām prasībām, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus darba vietās (trešā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē)

(89/656/EEK)

I IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI*1. pants***Priekšmets**

1. Šī direktīva, kas ir trešā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē, nosaka minimālās prasības par individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu darba vietā.

2. Direktīva 89/391/EEK pilnā mērā attiecas uz visu šā panta 1. punktā noteikto darbības sfēru, kas nav pretrunā ar stingrākiem un/vai specifiskākiem šīs direktīvas noteikumiem.

*2. pants***Definīcijas**

1. Šajā direktīvā par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem sauc visus valkāšanai vai līdzņemšanai paredzētos aizsardzības līdzekļus, kas nodrošina darba ņēmējus pret vienu vai vairākiem apdraudējumiem viņu darba drošībai un veselībai, kā arī citas šim mērķim domātas papildierīces.

2. Panta 1. punktā minētā definīcija neattiecas uz:

- a) parasto darba apģērbu un formas tērpu, kas nav īpaši veidots, lai aizsargātu darba ņēmēja drošību un veselību;
- b) līdzekļiem, ko izmanto avārijas un glābšanas dienesti;
- c) individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, kurus valkā vai lieto armijā, policijā vai citās sabiedriskās kārtības sargāšanas struktūrās;
- d) autotransporta individuālajiem aizsardzības līdzekļiem;
- e) sporta inventāru;
- f) paš aizsardzības vai iebiedēšanas līdzekļiem;
- g) portatīvām ierīcēm, kas brīdina par briesmām un traucējumiem.

▼B*3. pants***Vispārīgs noteikums**

Individuālos aizsardzības līdzekļus jālieto, ja no riska nav iespējams izvairīties vai to nav iespējams pietiekami mazināt, lietojot kolektīvās aizsardzības tehniskos līdzekļus vai arī ieviešot darba organizācijas pasākumus, metodes vai kārtību.

II IEDAĻA

DARBA DEVĒJA PIENĀKUMI*4. pants***Vispārīgi noteikumi**

1. Individuālajiem aizsardzības līdzekļiem jāatbilst attiecīgajiem Kopienas noteikumiem par to konstrukciju un izgatavošanu attiecībā uz darba drošību un veselības aizsardzību.

Visiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem:

- a) jāatbilst attiecīgajam riskam, un tie paši par sevi nedrīkst izraisīt lielāku risku;
- b) jāatbilst apstākļiem darba vietā;
- c) jāatbilst ergonomikas prasībām un darba ņēmēju veselības stāvoklim;
- d) pēc vajadzīgo pielāgojumu izdarīšanas jāatbilst darba ņēmēja auguma prasībām.

2. Ja vairāk nekā viena riska faktora dēļ darba ņēmējam vienlaikus jānēsā vairāk nekā viens individuālais aizsardzības līdzeklis, šiem līdzekļiem jābūt savstarpēji savienojamiem un jāturpina aizsargāt darba ņēmējus pret riska faktoru vai faktoriem.

3. Individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas apstākļus, jo īpaši valkāšanas laiku, nosaka, pamatojoties uz riska pakāpi, biežumu, ar kādu darba ņēmēji tiek pakļauti riskam, darba iecirkņa raksturojumu un individuālā aizsardzības līdzekļa efektivitāti.

4. Individuālie aizsardzības līdzekļi principā ir paredzēti individuālai lietošanai.

Apstākļos, kad individuālo aizsardzības līdzekli jālieto vairākiem cilvēkiem, jāveic atbilstīgi pasākumi, lai netiktu skarta lietotāju veselība vai lai nerastos higiēnas problēmas.

5. Par katru priekšmetu, kas kalpo kā individuālais aizsardzības līdzeklis, uzņēmumā un/vai iestādē jānodrošina attiecīgā 1. un 2. punktā prasītā informācija, kā arī jādara tā pieejama.

6. Darba devējam bez maksas jānodrošina individuālie aizsardzības līdzekļi, viņam arī jā rūpējas par to, lai šie līdzekļi būtu labā darba kārtībā un apmierinātu higiēnas prasības, uzturot tos kārtībā, remontējot un nomainot.

▼B

Tomēr dalībvalstis var noteikt, atbilstīgi attiecīgās valsts pieņemtajai praksei, ka darba ņēmējam var prasīt segt daļu no individuālo aizsardzības līdzekļu vērtības, ja to lietošana neaprobežojas ar lietošanu darba vietā.

7. Darba devējs vispirms informē darba ņēmēju par risku, pret kuru to aizsargā individuālais aizsardzības līdzeklis.

8. Darba devējs rīko mācības, kurās vajadzības gadījumā tiek demonstrēts, kā valkājami individuālie aizsardzības līdzekļi.

9. Individuālos aizsardzības līdzekļus drīkst lietot tikai īpaši norādītos gadījumos, izņemot atsevišķus izņēmuma gadījumus.

Tie jālieto saskaņā ar instrukciju.

Instrukcijām jābūt uzrakstītām tā, lai darba ņēmēji tās varētu saprast.

*5. pants***Individuālo aizsardzības līdzekļu novērtēšana**

1. Pirms darba devējs izvēlas individuālos aizsardzības līdzekļus, viņam jānovērtē, vai individuālie aizsardzības līdzekļi, kurus viņš grib lietot, atbilst 4. panta 1. un 2. punktā izvirzītajām prasībām.

Vērtējums ietver:

- a) tādu risku analīzi un vērtējumu, kurus nevar novērst ar citiem līdzekļiem;
- b) tādu individuālā aizsardzības līdzekļa īpašību uzskaitījumu, kas nepieciešamas, lai tas efektīvi aizsargātu pret a) apakšpunktā minētajiem riskiem, ņemot vērā jebkuru risku, ko individuālais aizsardzības līdzeklis var radīt pats par sevi;
- c) pieejamā individuālā aizsardzības līdzekļa īpašību salīdzinājumu ar b) apakšpunktā minētajām prasībām.

2. Panta 1. apakšpunktā minētais vērtējums jāpārskata, ja tiek mainīta kāda no individuālā aizsardzības līdzekļa sastāvdaļām.

*6. pants (*)***Lietošanas noteikumi**

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek pieņemti vispārēji noteikumi par individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu un/vai noteikumi par gadījumiem vai situācijām, kad darba devējam jāģēdā par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, ņemot vērā Kopienas tiesību aktus attiecībā uz šo līdzekļu brīvu pārvietošanu, kas nav pretrunā ar šīs direktīvas 3., 4. un 5. pantu.

(*) Sk. Komisijas paziņojumu (OV C 328, 30.12.1989., 3. lpp.).

▼ B

Šiem noteikumiem jo īpaši jānorāda apstākļi vai riska situācijas, kurās ir jālieto individuālie aizsardzības līdzekļi, neskarot prioritāti, kas ir kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem.

I, II un III pielikums, ko var izmantot par paraugu, satur derīgu informāciju šādu noteikumu veidošanai.

2. Piemērojot 1. punktā minētos noteikumus savām vajadzībām, dalībvalstīm jāņem vērā jebkuras nopietnas izmaiņas riska faktoros, kolektīvajos un individuālajos aizsardzības līdzekļos, ko radījusi tehnoloģiskā attīstība.

3. Dalībvalstis konsultējas ar darba devēju un darba ņēmēju organizācijām par noteikumiem, kas minēti 1. un 2. punktā.

*7. pants***Informācija darba ņēmējiem**

Darba ņēmēji un/vai to pārstāvji tiek informēti par visiem darba drošības un veselības aizsardzības pasākumiem, kas jāveic, kad darbā tiek lietoti individuālie aizsardzības līdzekļi.

*8. pants***Darba ņēmēju konsultēšana un iesaistīšana**

Darba ņēmējus un/vai viņu pārstāvjus konsultē un iesaista šajā direktīvā un tās pielikumos skarto jautājumu risināšanā saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 11. pantu.

III IEDAĻA

DAŽĀDI NOTEIKUMI**▼ M2***9. pants***Pielikumu grozījumi**

Komisija tiek pilnvarota saskaņā ar 9.a pantu pieņemt deleģētos aktus, ar ko veic tikai tehniskus grozījumus pielikumos, lai ņemtu vērā tehnisko saskaņošanu un standartizāciju saistībā ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, tehnikas attīstību, izmaiņas starptautiskajos noteikumos vai specifikācijās un zināšanās par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.

Ja pienācīgi pamatotos un izņēmuma gadījumos, kas saistīti ar tūlītējiem, tiešiem un nopietniem riskiem darba ņēmēju un citu personu fiziskajai veselībai un drošībai, nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ nepieciešama rīcība ļoti īsā termiņā, 9.b pantā paredzēto procedūru piemēro deleģētajiem aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu.

*9.a pants***Deleģēšanas īstenošana**

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

▼ M2

2. Pilnvaras pieņemt 9. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2019. gada 26. jūlija. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 9. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽¹⁾.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 9. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

*9.b pants***Steidzamības procedūra**

1. Deleģētie akti, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu, stājas spēkā nekavējoties, un tos piemēro, kamēr nav izteikti nekādi iebildumi atbilstīgi 2. punktam. Paziņojot deleģētu aktu Eiropas Parlamentam un Padomei, izklāsta iemeslus, kādēļ izmanto steidzamības procedūru.
2. Eiropas Parlaments vai Padome var izteikt iebildumus pret deleģēto aktu saskaņā ar 9.a panta 6. punktā minēto procedūru. Šādā gadījumā Komisija atceļ aktu nekavējoties pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes paziņojuma par lēmumu izteikt iebildumus.

▼ B*10. pants***Nobeiguma noteikumi**

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai vēlākais līdz 1992. gada 31. decembrim izpildītu šīs direktīvas prasības. Par to tūlīt informē Komisiju.

⁽¹⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp

▼B

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus savus tiesību aktus, ko tās pieņem vai kas jau ir pieņemti jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

▼M1

_____

▼B

11. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

1 PIELIKUMS

RISKI SAISTĪBĀ AR ĶERMEŅA DAĻĀM, KURAS JĀAIZSARGĀ AR IAL (*)

(*) Šis risku/ķermeņa daļu saraksts nav uzskatāms par izmēlošanu.

Riska novērtējums noteiks vajadzību nodrošināt IAL un tā īpašības saskaņā ar šīs Direktīvas noteikumiem.

RISKI

		FIZIKĀLIE							ĶĪMISKIE (tostarp nanomateriāli) (†)						BIOĻĒGISKIE AĢENTI (sastāvā)				CITI RISKI											
		MEHĀNISKIE						TROKSNIS	TERMISKIE		ELEKTRISKIE		STAROJUMS		AEROSOLI		ŠĶIDRUMI		GĀZES UN TVAIKI	AEROSOLI	ŠĶIDRUMI		MATERIĀLI, CILVĒKI, DZĪVNIEKI, U. C	SLĪKŠANA	SKĀBEKĻA nepietiekamība	NEREDZAMĪBA				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	Karstums un/vai uguns	Aukstums	Elektrošoks (8)	Statiskā elektrība	Nejonizējošais (9)	Jonizējošais	Cietviela (10)	Šķidrums (11)	Iegremdēšana	Šļaksti, izsmidzināšana, strūkļas	TVAIKI	Cietvielas un šķidrums	Tiešs un netiešs kontakts	Šļaksti, izsmidzināšana, strūkļas	Tiešs un netiešs kontakts							
AIZSARGĀJAMĀS ĶERMEŅA DAĻAS	Galva																													
	Galvaskauss																													
	Visa galva																													
	Ausis																													
	Acis																													
	Seja																													
	Elpošanas sistēma																													
	Plaukstas																													
	Augšdelms un apakšdelms (daļas)																													
	Pēda																													
	Augšstilbs un apakšstilbs (daļas)																													
	Āda																													
	Ķermeņa vidusdaļa/vēdera daļa																													
	Ķermenis daļēji																													
	Viss ķermenis																													

(1) Kritiņu vai izmestu priekšmetu radīts trieciens, sadursme ar šķērslī ar augstspiediena strūkļām
 (2) Nokrišana pasīdot
 (3) Kritiens no augstuma
 (4) Vibrācija
 (5) Ķermeņa daļu statiska saspiešana
 (6) Mehāniskas traumas (nobrazumns, perforācija, griezumli, kodumi, brūces vai dūreni)
 (7) Saprīšanās un iesprostošana

(8) Tiešs vai netiešs kontakts
 (9) Tostarp saules gaisma (izņemot tiešu lūkošanos tajā)
 (10) Putekļi, izgarojumi, dūmi un šķiedras
 (11) Viegla un blīvāka migla
 (†) Skatīt lēmumu 2011/696/ES par nanomateriālu definīciju.

▼ **M3***II PIELIKUMS***NEPILNS INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU VEIDU SARAKSTS ATTIECĪBĀ UZ RISKIEM, NO KURIEM TIE AIZSARGĀ*****Līdzekļi GALVAS AIZSARDZĪBAI***

- Aizsargķiveres un/vai cepures/maskas/galvassegas, kas aizsargā no:
  - Krītoša vai izmesta priekšmeta radīta trieciena
  - Sadursmes ar šķērsli
  - Mehāniskiem riskiem (perforācija, nobrāzums)
  - Statiskas kompresijas (saspiešana no sāniem)
  - Termiskajiem riskiem (uguns, karstums, aukstums, karstas cietvielas, tostarp kausēti metāli)
  - Elektriskās strāvas trieciena un darbs ar elektroiekārtām, kas nav atslēgtas no sprieguma
  - Ķīmiskiem riskiem
  - Nejonizējoša starojuma (UV, IS, saules vai metināšanas starojums)
- Matu tīkliņi pret sapīšanās risku

Līdzekļi DZIRDES AIZSARDZĪBAI

- Dzirdes aizsargierīces (tostarp, piemēram, pie aizsargķiveres piestiprinātas dzirdes aizsargierīces, aktīvas trokšņa samazināšanas dzirdes aizsargierīces, dzirdes aizsargierīces ar elektrisku audio ievadu)
- Ausu aizbāžņi (tostarp, piemēram, no trokšņa līmeņa atkarīgi ausu aizbāžņi, individuāli pielāgoti ausu aizbāžņi)

Līdzekļi ACU UN SEJAS AIZSARDZĪBAI

- Brilles, aizsargbrilles un sejas aizsargi (ja nepieciešams – recepšu lēcas), kas aizsargā no:
  - Mehāniskiem riskiem
  - Termiskiem riskiem
  - Nejonizējoša starojuma (UV, IS, saules vai metināšanas starojums)
  - Jonizējoša starojuma
  - Cietvielu aerosoliem un ķīmisko un bioloģisko vielu šķidrumiem

Līdzekļi ELPOŠANAS SISTĒMAS AIZSARDZĪBAI

- Filtrējošās ierīces, kas aizsargā no:
  - Daļiņām
  - Gāzēm
  - Daļiņām un gāzēm
  - Cietvielu un/vai šķidrumu aerosoliem
- Izolējošas ierīces, tostarp ar gaisa padevi
- Pašizglābšanās ierīces
- Niršanas aprīkojums

▼ **M3****Līdzekļi PLAUKSTU UN ROKU AIZSARDZĪBAI**

— Cimdi (tostarp dūraiņi un roku aizsargi), kas aizsargā no:

- Mehāniskiem riskiem
- Termiskiem riskiem (karstums, liesma un aukstums)
- Elektriskās strāvas trieciena un darbā ar elektroiekārtām, kas nav atslēgtas no sprieguma (antistatisks, elektrovadošs, izolējošs)
- Ķīmiskiem riskiem
- Bioloģiskiem aģentiem
- Jonizējoša starojuma un radioaktīvā piesārņojuma
- Nejonizējoša starojuma (UV, IS, saules vai metināšanas starojums)
- Vibrācijas riskiem

— Pirkstu aizsargapvalki

Līdzekļi PĒDU UN KĀJU AIZSARDZĪBAI un pretslūdes aizsardzībai

— Apavi (piemēram, kurpes, tostarp atsevišķos gadījumos arī koka tupeles, zābaki, kam var būt tērauda purngali pirkstu aizsardzībai), kas aizsargā no:

- Mehāniskiem riskiem
- Paslīdēšanas riskiem
- Termiskiem riskiem (karstums, liesma un aukstums)
- Elektriskās strāvas trieciena un darbā ar elektroiekārtām, kas nav atslēgtas no sprieguma (antistatisks, elektrovadošs, izolējošs)
- Ķīmiskajiem riskiem
- Vibrācijas riskiem
- Bioloģiskajiem riskiem

— Noņemami pēdas pacēluma aizsargi pret mehāniskiem riskiem

— Ceļu aizsargi pret mehāniskajiem riskiem

— Getras pret mehāniskajiem, termiskajiem un ķīmiskajiem riskiem un bioloģiskajiem aģentiem

— Piederumi (piem., naglas, dzelkšņi)

ĀDAS AIZSARDZĪBA – AIZSARGKRĒMI ⁽¹⁾

— Ir aizsargkrēmi, kas pasargā no:

- Nejonizējošā starojuma (UV, IR, saules vai metināšanas starojums)
- Jonizējoša starojuma
- Ķīmiskajām vielām
- Bioloģiskiem aģentiem
- Termiskiem riskiem (karstums, liesma un aukstums)

⁽¹⁾ Konkrētos gadījumos, veicot riska novērtēšanu, tiek secināts, ka kopā ar citiem IAL varētu izmantot aizsargkrēmus, lai pasargātu strādnieku ādu no attiecīgajiem riskiem. Aizsargkrēmi ir IAL, kas ietilpst Direktīvas 89/656/EEK darbības jomā, jo šā veida līdzekļi zināmos apstākļos var tikt uzskatīti par "papildierīcēm" Direktīvas 89/656/EEK 2. panta izpratnē. Taču aizsargkrēmi nav IAL saskaņā ar Regulas (ES) 2016/425 3. panta 1. punktā sniegto definīciju.

▼ M3**Līdzekļi ĶERMEŅA AIZSARDZĪBAI/CITAI ĀDAS AIZSARDZĪBAI**

- Individuālie aizsardzības līdzekļi, kas aizsargā pret kritienu no augstuma, piemēram, ievelkoša tipa kritiena aizturētāji, pilns ķermēna ekipējums, sēdējūgi, drošības siksnas, kas paredzētas darba pozīcijas fiksēšanai, un štopes, kas paredzētas darba pozīcijas fiksēšanai, enerģijas absorbētāji, vadāma tipa kritiena aizturētāji, tostarp noenkurojama līnija, trošu noregulēšanas piedurumi, piekares ierīces, kuras nav paredzēts pastāvīgi nofiksēt un kurām pirms lietošanas nav nepieciešama fiksēšana, savienotāji, virves, glābšanas josta
- Aizsargapģērbs, tostarp visa ķermēna (t. i., darba apģērbs, kombinezoni) aizsardzība un daļēja ķermēna aizsardzība (t. i., getras, bikses, jakas, vestes, priekšauti, ceļu aizsargi, kapuces, maskas), kas pasargā no:
  - Mehāniskiem riskiem
  - Termiskiem riskiem (karstums, liesma un aukstums)
  - Ķīmiskajām vielām
  - Bioloģiskiem aģentiem
  - Jonizējoša starojuma un radioaktīvā piesārņojuma
  - Nejonizējoša starojuma (UV, IS, saules vai metināšanas starojums)
  - Elektriskās strāvas trieciena un darbā ar elektroiekārtām, kas nav atslēgtas no sprieguma (antistatisks, elektrovadošs, izolējošs)
  - Sapīšanās un iesprostošanas
- Glābšanas vestes, kas pasargā no noslīkšanas, un peldlīdzekļi
- IAL, ar kuriem vizuāli brīdina par lietotāja klātbūtni

▼ M3

III PIELIKUMS

NEPILNS TĀDU DARBA VEIDU UN NOZARU SARAKSTS, KURĀS VAR RASTIES NEPIECIEŠAMĪBA
NODROŠINĀT DARBA ŅĒMĒJUS AR INDIVIDUĀLĀS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻIEM (*)

(*) Riska novērtējums noteiks vajadzību nodrošināt IAL un tā īpašības saskaņā ar šīs Direktīvas noteikumiem.

I. FIZIKĀLIE RISKI

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
FIZIKĀLIE – MEHĀNISKIE			
Krītošu vai izmestu priekšmetu radīts trieciens, sadursme ar šķērslī un augstspiediena strūklām	Galvaskauss Aizsargķivere	— Darbs uz/zem sastatnēm vai paaugstinātām darba vietām vai to tuvumā — Karkasu darbi un ceļu darbi — Veidņu gatavošana un noņemšana — Sastatņu salikšana un uzstādīšana — Montāžas un uzstādīšanas darbi — Ēku nojaukšana — Spridzināšanas darbi — Darbs bedrēs, tranšejās, šahtās un tuneļos — Darbs liftu, pacelāju, ceļamkrānu un pārvadātāju tuvumā — Darbs apakšzemes šahtās, karjeros, atklātās raktuvēs — Strādājot industriālās kurtuvēs, ar konteineriem, mašīnām, pie skābarības bedrēm, tvertnēm un ar cauruļvadiem — Kaušanas darbi un ciršanas darbi kautuvēs — Darbības ar kravu vai transportēšana un uzglabāšana — Meža darbi — Darbs uz dzelzs tiltiem, dzelzs būvkonstrukcijām, uz tērauda hidrauliskajām konstrukcijām, domnās, tērauda lietuvēs un velmētavās, lielos konteineros, liela diametra cauruļvados, katlu mājās un spēkstacijās — Zemes darbos un akmeņlauztuvēs — Darbs ar instrumentiem bultu iedzīšanai — Darbs domnās, rūdas bagātināšanas uzņēmumos, tēraudlietuvēs, velmētavās, metalurģijas uzņēmumos, kaltuvēs un lietuvēs — Darbs, kas paredz braucienus ar riteni un mehāniskas piedziņas riteni	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Tehnikas ražošana, uzstādīšana un apkope — Kuģu būve — Kalnrūpniecība — Enerģijas ražošana — Infrastruktūras būvniecība un apkope — Dzelzs un tērauda rūpniecība — Kautuves — Dzelzceļa konteineru pārkraušanas darbi — Ostas, transports un loģistika — Mežrūpniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
	Acis un/vai seja Brilles, aizsargbrilles un sejas aizsargi	— Metināšana, slīpēšana un separācija — Manuālas darbības ar āmuru — Drīvēšana un kalšana — Akmens laušana un apstrāde — Darbs ar instrumentiem bultu iedzīšanai — Darbs ar mehānismiem sīku daļiņu aizvākšanai — Kalšanas darbi — Lausku aizvākšana un sasmalcināšana — Abrazīvu vielu izsmidzināšana — Krūmgrieža vai motorzāģa izmantošana — Zobārstniecības un ķirurģiskās procedūras	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Tehnikas ražošana, uzstādīšana un apkope — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Enerģijas ražošana — Infrastruktūras būvniecība un apkope — Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metāla un koka rūpniecība — Akmens grebumi — Dārzkopība — Veselības aprūpe — Mežsaimniecība
	Pēdas un kājas (daļas) Apavi (kurpes/zābaki u. c.) ar drošības vai aizsargājošo purngalu Apavi ar metatarsālo aizsardzību	— Karkasu darbi un ceļu darbi — Veidņu gatavošana un izjaukšana — Sastatņu montāža un uzstādīšana — Ēku nojaukšana — Spridzināšanas darbi — Darbs akmeņlauztuvēs un akmens apstrādē — Kaušanas darbi un ciršanas darbi līnijās — Transports un uzglabāšana — Darbs ar veidnēm keramikas rūpniecībā — Darbs ar saldētiem gaļas klučiem un konservētas pārtikas iepakojumiem — Plakana stikla izstrādājumu un stikla trauku ražošana un apstrāde — Pārbūves darbi un apkopes darbi — Meža darbi — Darbs ar dzelzsbetonu un tā sagatavēm, tostarp veidņu gatavošana un izjaukšana — Darbs uzņēmēju vagonu parkos un noliktavās — Jumta darbi — Darbs uz dzelzs tiltiem, dzelzs būvkonstrukcijām, mastos, torņos, liftos uz tērauda hidrauliskajām konstrukcijām, domnās, tērauda lietuvēs un velmētavās, lielos konteineros, liela diametra cauruļvados, katlu mājās un spēkstacijās	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Tehnikas ražošana, uzstādīšana un apkope — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Enerģijas ražošana — Infrastruktūras būvniecība un apkope — Dzelzs un tērauda rūpniecība — Kautuves — Loģistikas uzņēmumi — Apstrādes rūpniecība — Stikla rūpniecība — Mežrūpniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
		— Darbs kurtuvju celtniecībā, apkures un ventilācijas sistēmu, kā arī dzelzs konstrukciju montāžas darbi — Darbs domnās, rūdas bagātināšanas uzņēmumos, tēraudlietuvēs, velmētavās, metalurģijas uzņēmumos, kaltuvēs, karstajos lietuvju cehos un velcēšanas cehos — Darbs apakšzemes šahtās, karjeros, atklātās raktuvēs, darbs pie ogļu krājumu aiztransportēšanas — Darbs ar veidnēm keramikas rūpniecībā — Cepļu apdare keramikas rūpniecībā — Dzelzceļa konteineru pārkraušanas darbi	
Nokrišana paslīdot	Pēda Pretslīdes apavi	— Darbs uz slidenām virsmām — Darbs mitrā vidē	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kautuve — Tīrīšana — Pārtikas rūpniecība — Dārzkopība — Zvejniecības nozare
Krišana no augstuma	Viss ķermenis IAL, kuri paredzēti kritienu no augstuma novēršanai vai apturēšanai	— Darbs uz sastatnēm — Gatavu daļu montāža — Darbs mastos — Jumta darbi — Darbs uz vertikālām vai slīpām virsmām — Darbs krānu kabīnēs lielā augstumā — Darbs noliktavu pacelāju kabīnēs lielā augstumā — Darbs urbšanas torņos lielā augstumā — Darbs šahtās un kanalizācijas vados	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Infrastruktūras apkope
Vibrācija	Plaukstas Aizsargcimdi	— Darbs ar rokvadāmiem instrumentiem	— Ražošanas nozares — Būvdarbi — Inženierbūvniecība
Ķermeņa daļu statiska saspiešana	Celis (kājas daļas) Ceļu aizsargi	— Bloku, flīžu un bruģakmeņu likšana uz zemes	— Būvniecība — Inženierbūvniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
	Pēda Apavi ar aizsargājošo purngalu	— Ēku nojaukšana — Darbs ar kravu	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Transports un uzglabāšana — Apkope
Mehāniskas traumas (nobražums, perforācija, griezumi, kodumi, brūces vai dūrieni)	Acis un/vai seja Brilles, aizsargbrilles, sejas aizsargi	— Darbs ar rokvadāmiem instrumentiem — Metināšana un kalšana — Slīpēšana un separācija — Kalšana — Akmens laušana un apstrāde — Darbs ar mehānismiem sīku daļiņu aizvākšanai — Kalšanas darbi — Lausku aizvākšana un sasmalcināšana — Abrazīvu vielu izsmidzināšana — Krūmgrieža vai motorzāģa izmantošana	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Enerģijas ražošana — Infrastruktūras apkope — Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metāla un koka rūpniecība — Akmens grebumi — Dārzkopība — Mežsaimniecība
	Plaukostas Mehāniski aizsargcimdi	— Darbs ar tērauda konstrukcijām — Asu priekšmetu pārvietošana, izņemot mehānismus, kas var ieraut cimdus — Regulāra griešana, lietojot rokas nazi izgriešanai un kaušanai — Nažu maiņa griežamajās mašīnās — Meža darbi — Dārza darbi	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Infrastruktūras apkope — Ražošanas nozares — Pārtikas rūpniecība — Kaušana — Mežrūpniecība
	Apakšdelmi Roku aizsardzība	— Atkaulošana un ciršana	— Pārtikas rūpniecība — Kaušana
	Ķermeņa vidusdaļa/vēdera daļa/kājas Aizsargpriekšauts, getras Bikses ar aizsardzību pret iespiešanos (griezumi/rīgas bikses)	— Regulāra griešana, lietojot rokas nazi izgriešanai un kaušanai — Meža darbi	— Pārtikas rūpniecība — Kaušana — Mežrūpniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
	Pēda Apavi ar aizsardzību pret iespiešanos	— Karkasu darbi un ceļu darbi — Ēku nojaukšana — Veidņu gatavošana un noņemšana — Meža darbi	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Mežrūpniecība
Sapīšanās un iesprostošana	Viss ķermenis Aizsargapģērbs, kuru lieto, ja pastāv risks sapīties kustīgās detaļās	— Sapīšanās mehānismu detaļās — Ieraušana mehānismu detaļās — Apģērba ieraušana mehānismu detaļās — Aizslaucīšana	— Mehānismu būvēšana — Smagās tehnikas būvēšana — Inženierija — Celtniecība — Lauksaimniecība

FIZIKĀLIE – TROKSNIS

Troksnis	Ausis Dzirdes aizsardzības līdzekļi	— Darbs ar metāla presēm — Darbs ar pneimatiskajiem urbjiem — Uz zemes atrodošos darbinieku darbs lidostās — Darbs ar elektriskajiem instrumentiem — Spridzināšanas darbi — Pāļu dzīšana — Kokapstrāde un tekstilrūpniecība	— Metālu rūpniecība — Apstrādes rūpniecība — Būvniecība — Inženierbūvniecība — Aeronautikas nozare — Kalnrūpniecība

FIZIKĀLIE – TERMĀLIE

Karstums un/vai uguns	Seja/visa galva Metināšanas sejsegi, aizsargķiveres/uzgaļi pret karstumu vai uguni, aizsargkapuces pret karstumu un/vai liesmu	— Darbs augstā temperatūrā, izstarojošā karstumā vai ar uguni — Darbs ar lējumiem vai lējumu tuvumā — Darbs ar plastmasas kontaktmetināšanas pistolēm	— Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metālu rūpniecība — Apkopes pakalpojumi — Apstrādes rūpniecība
	Ķermeņa vidusdaļa/vēdera daļa/kājas Aizsargpriekšauts, getras	— Metināšana un kalšana — Liešanas darbi	— Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metālu rūpniecība — Apkopes pakalpojumi — Apstrādes rūpniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
	Plauksta Aizsargcimdi pret karstumu un/vai liesmu	— Metināšana un kalšana — Darbs augstā temperatūrā, izstarojošā karstumā vai ar uguni — Darbs ar lējumiem vai lējumu tuvumā	— Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metālu rūpniecība — Apkopes pakalpojumi — Apstrādes rūpniecība
	Apakšdelmi Uzmavas	— Metināšana un kalšana — Darbs ar lējumiem vai lējumu tuvumā	— Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metālu rūpniecība — Apkopes pakalpojumi — Apstrādes rūpniecība
	Pēda Aizsargcimdi pret karstumu un/vai liesmu	— Darbs ar lējumiem vai lējumu tuvumā	— Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metālu rūpniecība — Apkopes pakalpojumi — Apstrādes rūpniecība
	Viss ķermenis/ daļēji Aizsargapģērbs pret karstumu un/vai liesmu	— Darbs augstā temperatūrā, izstarojošā karstumā vai ar uguni	— Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metālu rūpniecība — Mežrūpniecība
Aukstums	Plauksta Aizsargcimdi pret aukstumu Pēda Apavi pret aukstumu	— Darbs zem klajas debess ļoti aukstos apstākļos — Darbs saldēšanas telpās — Darbs ar kriogēniem šķidrumiem	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Pārtikas rūpniecība — Lauksaimniecība un zivsaimniecības nozare
	Viss ķermenis/ daļēji, tostarp galva Aizsargapģērbs pret aukstumu	— Darbs zem klajas debess aukstos apstākļos — Darbs saldēšanas telpās	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Pārtikas rūpniecība — Lauksaimniecība un zivsaimniecības nozare — Transports un uzglabāšana
FIZIKĀLIE – ELEKTRISKIE			
Elektrošoks (tiešs vai netiešs kontakts)	Visa galva Elektriski izolējošas ķiveres Plauksta Elektriski izolējoši cimdi	— Darbs ar elektroiekārtām, kas nav atslēgtas no sprieguma, vai to tuvumā — Darbs ar elektrisko sistēmu	— Enerģijas ražošana — Elektroenerģijas pārvade un sadale — Rūpniecisko iekārtu apkope — Būvniecība — Inženierbūvniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
	Pēda Elektriski izolējoši apavi Viss ķermenis/ rokas/pēdas Elektrovadoši IAL, kurus paredzēts valkāt kvalificētām personām, strādājot ar elektroiekārtām, kas nav atslēgtas no sprieguma, nominālajā elektrosistēmā ar spriegumu līdz 800 kV maiņstrāvai un 600 kV līdzstrāvai		
Statiskā elektrība	Plaukstas Antistatiskie cimdi Pēda Antistatiskie/elektrovadošie apavi Viss ķermenis Antistatiskais apģērbs	— Darbs ar plastmasu un gumiju — Liešana, savākšana vai ielikšana tvertnē — Darbs blakus elementiem zem liela sprieguma, piemēram, konveijera lentēm — Darbs ar sprāgstvielām	— Apstrādes rūpniecība — Barības rūpniecība — Iepakojšanas un iesaiņošanas rūpnīcas — Sprāgstvielu ražošana, uzglabāšana vai transportēšana

FIZIKĀLIE – STAROJUMS

Nejonizējošais starojums, tostarp saules gaisma (izņemot tiešu lūkošanos tajā)	Galva Cepures un aizsargķiveres	— Darbs zem klajas debess	— Zvejniecība un lauksaimniecība — Būvniecība — Inženierbūvniecība
	Acis Brilles, aizsargbrilles un sejas aizsargi	— Darbs ar izstarojošu siltumu — Darbs ar kurtuvi — Darbs ar lāzeriem — Darbs zem klajas debess — Metināšana un griešana ar gāzi — Stikla pūšana — Baktericīdu lampas	— Dzelzs un tērauda rūpniecība — Apstrādes rūpniecība — Zvejniecība un lauksaimniecība
	Viss ķermenis (āda) IAL, kas aizsargā no dabiskā un mākslīgā UV starojuma	— Darbs zem klajas debess — Elektrometināšana — Baktericīdu lampas — Ksenona lampas	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Enerģijas ražošana — Infrastruktūras apkope

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
			— Zvejniecība un lauksaimniecība — Mežrūpniecība — Dārzkopība — Pārtikas rūpniecība — Plastmasas rūpniecība — Poligrāfijas rūpniecība
Jonizējošs starojums	Acis Brilles/aizsargbrilles pret jonizējošo starojumu Plaukostas Aizsargcimdi pret jonizējošo starojumu	— Darbs rentgena telpās — Darbs medicīniskās radioloģijas teritorijās — Darbs ar radioaktīviem produktiem	— Veselības aprūpe — Veterinārā aprūpe — Radioaktīvo atkritumu iekārta — Enerģijas ražošana
	Ķermeņa vidusdaļa/vēdera daļa/daļēji ķermenis Aizsargpriekšauts pret rentgena stariem /jaka/veste/svārki pret rentgena stariem	— Darbs rentgena telpās — Darbs medicīniskās radioloģijas teritorijās	— Veselības aprūpe — Veterinārā aprūpe — Zobārstniecība — Uroloģija — Ķirurģiska iejaukšanās — Invazīvā radioloģija — Laboratorijas
	Galva Galvassegas un cepures IAL, kas pasargā, piemēram, no smadzeņu audzēju veidošanās	— Medicīniskie rentgena stari darba vietā un iekārtās	— Veselības aprūpe — Veterinārā aprūpe — Zobārstniecība — Uroloģija — Ķirurģiska iejaukšanās — Invazīvā radioloģija
	Ķermenis daļēji IAL vairogdziedzera aizsardzībai IAL dzimumdziedzeru aizsardzībai	— Darbs rentgena telpās — Darbs medicīniskās radioloģijas teritorijās	— Veselības aprūpe — Veterinārā aprūpe
	Viss ķermenis Aizsargapģērbs pret jonizējošo starojumu	— Darbs medicīniskās radioloģijas teritorijās — Darbs ar radioaktīviem produktiem	— Enerģijas ražošana — Radioaktīvo atkritumu iekārta

▼ M3

II. ĶĪMISKIE RISKI (tostarp nanomateriāli)

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
ĶĪMISKIE – AEROSOLI			
Cietvielas (putekļi, izgarojumi, dūmi, šķiedras, un nanomateriāli)	Elpošanas sistēma Elpošanas sistēmas aizsargierīces pret daļiņām	— Ēku nojaukšana — Spridzināšanas darbi — Virsmu apstrāde ar smilšpapīru un pulēšana — Darbs azbesta tuvumā — No nanodaļiņām sastāvošu vai tās saturošu materiālu izmantošana — Metināšana — Skursteņu tīrīšana — Darbs uz domnas krāšņu iekšējām sienām un smeļamajiem kausiem, kur iespējami putekļi — Darbs domnas krāšņu krānu tuvumā, kur iespējami stipri metālu izgarojumi — Darbs domnas izplūdes tuvumā	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Dzelzs un tērauda rūpniecība — Metāla un koka rūpniecība — Automobiļu rūpniecība — Akmens grebumi — Farmācijas rūpniecība — Veselības aprūpes pakalpojumi — Citostatisko zāļu sagatavošana
	Plaukstu Cimdi ar ķīmisko aizsardzību un aizsargkrēms kā papildu/papildinoša aizsardzība	— Darbs azbesta tuvumā — No nanodaļiņām sastāvošu vai tās saturošu materiālu izmantošana	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Rūpniecisko iekārtu apkope
	Viss ķermenis Aizsargapģērbs pret cietām daļiņām	— Ēku nojaukšana — Darbs azbesta tuvumā — No nanodaļiņām sastāvošu vai tās saturošu materiālu izmantošana — Skursteņu tīrīšana — Augu aizsardzības līdzekļu pagatavošana	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Rūpniecisko iekārtu apkope — Lauksaimniecība
	Acis Brilles/aizsargbrilles un sejas aizsargi	— Kokapstrāde — Ceļa darbi	— Iežguves rūpniecība — Metāla un koka rūpniecība — Inženierbūvniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
Šķidrums (viegla un blīvāka migla)	Elpošanas sistēma Elpošanas sistēmas aizsargierīces pret daļiņām	— Virsmu apstrāde (piem., lakošana/krāsošana, abrazīvā strūkļa) — Virsmu tīrīšana	— Metālu rūpniecība — Apstrādes rūpniecība — Autobūves nozare
	Plaukstu Cimdi ar ķīmisko aizsardzību	— Virsmu apstrāde — Virsmu tīrīšana — Darbs ar smidzināšanai paredzētiem šķidrumiem — Darbs ar skābēm un kodīgiem šķīdumiem, dezinficējošiem līdzekļiem un rūsas attīrītājiem	— Metālu rūpniecība — Apstrādes rūpniecība — Autobūves nozare
	Viss ķermenis Apģērbs ar ķīmisko aizsardzību	— Virsmu apstrāde — Virsmu tīrīšana	— Metālu rūpniecība — Apstrādes rūpniecība — Autobūves nozare

ĶĪMISKIE – ŠĶIDRUMI

Iegremdēšana Šļaksti, izsmidzināšana un strūkļa	Plaukstu Cimdi ar ķīmisko aizsardzību,	— Darbs ar smidzināšanai paredzētiem šķidrumiem — Darbs ar skābēm un kodīgiem šķidrumiem, dezinficējošiem līdzekļiem un rūsas attīrītājiem — Pārklājuma materiālu apstrāde — Iedeguma viela — Darbs frizētavās un skaistumkopšanas salonos	— Tekstila un apģērbu rūpniecība — Tīrīšanas līdzekļu rūpniecība — Automobiļu rūpniecība — Skaistumkopšanas un frizētavu nozare
	Apakšdelmi Uzmavas ar ķīmisko aizsardzību	— Darbs ar skābēm un kodīgiem šķidrumiem, dezinficējošiem līdzekļiem un rūsas attīrītājiem	— Tīrīšana — Ķīmiskā rūpniecība — Tīrīšanas līdzekļu rūpniecība — Automobiļu rūpniecība
	Pēda Zābaki ar ķīmisko aizsardzību	— Darbs ar smidzināšanai paredzētiem šķidrumiem — Darbs ar skābēm un kodīgiem šķidrumiem, dezinficējošiem līdzekļiem un rūsas attīrītājiem	— Tekstila un apģērbu rūpniecība — Tīrīšanas līdzekļu rūpniecība — Automobiļu rūpniecība
	Viss ķermenis Apģērbs ar ķīmisko aizsardzību	— Darbs ar smidzināšanai paredzētiem šķidrumiem — Darbs ar skābēm un kodīgiem šķidrumiem, dezinficējošiem līdzekļiem un rūsas attīrītājiem	— Tīrīšana — Ķīmiskā rūpniecība — Tīrīšanas līdzekļu rūpniecība — Automobiļu rūpniecība — Lauksaimniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
ĶĪMISKIE – GĀZES UN TVAIKI			
Gāzes un tvaiki	Elpošanas sistēma Elpošanas sistēmas aizsargierīces pret gāzēm	— Virsmu apstrāde (piem., lakošana/krāsošana, abrazīvā strūkļa) — Virsmu tīrīšana — Darbs fermentācijas un destilācijas telpās — Darbs tvertnēs un vārkatos — Darbs konteineros, ierobežotās teritorijās, ar gāzi darbināmās rūpnieciskās kurtuvēs, kur var būt gāzes paliekas vai nepietiekams skābekļa daudzums — Skursteņu tīrīšana — Dezinficējoši līdzekļi un rūsas attīrītāji — Darbs gāzes konvertoru un domnas gāzes pievadu tuvumā	— Metālu rūpniecība — Autobūves nozare — Apstrādes rūpniecība — Tīrīšanas līdzekļu rūpniecība — Alkoholisko dzērienu ražošana — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Ķīmiskā rūpniecība — Naftas ķīmijas rūpniecība
	Plaukstu Cimdi ar ķīmisko aizsardzību	— Virsmu apstrāde — Virsmu tīrīšana — Darbs fermentācijas un destilācijas telpās — Darbs tvertnēs un vārkatos — Darbs konteineros, ierobežotās teritorijās, ar gāzi darbināmās rūpnieciskās kurtuvēs, kur var būt gāzes paliekas vai nepietiekams skābekļa daudzums	— Metālu rūpniecība — Autobūves nozare — Apstrādes rūpniecība — Alkoholisko dzērienu ražošana — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — >Atkritumu attīrīšanas stacija — Ķīmiskā rūpniecība — Naftas ķīmijas rūpniecība
	Viss ķermenis Apģērbs ar ķīmisko aizsardzību	— Virsmu apstrāde — Virsmu tīrīšana — Darbs fermentācijas un destilācijas telpās — Darbs tvertnēs un vārkatos — Darbs konteineros, ierobežotās teritorijās, ar gāzi darbināmās rūpnieciskās kurtuvēs, kur var būt gāzes paliekas vai nepietiekams skābekļa daudzums	— Metālu rūpniecība — Autobūves nozare — Apstrādes rūpniecība — Alkoholisko dzērienu ražošana — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Ķīmiskā rūpniecība — Naftas ķīmijas rūpniecība
	Acis Brilles, aizsargbrilles un sejas aizsargi	— Krāsošana ar izsmidzināšanu — Kokapstrāde — Kalnrūpniecība	— Autobūves nozare — Apstrādes rūpniecība — Izrakteņu iegūšanas nozare — Ķīmiskā rūpniecība — Naftas ķīmijas rūpniecība

▼ M3

III. BIOĻĢISKIE AĢENTI

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
BIOĻĢISKIE AĢENTI (sastāvā) – AEROSOLI			
Cietvielas un šķidrums	Elpošanas sistēma Elpošanas sistēmas aizsargierīces pret daļiņām	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeni un dzīvnieku šķidrums un audi — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība — Bioķīmisko vielu ražošana
	Plaukstu Aizsargcimdi pret mikroorganismiem Viss ķermenis/daļēji Aizsargapģērbs pret bioloģiskajiem aģentiem Acis un/vai seja Brilles, aizsargbrilles un sejas aizsargi	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeni un dzīvnieku šķidrums un audi — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība

BIOĻĢISKIE AĢENTI (sastāvā) – ŠĶIDRUMI

Tiešs un netiešs kontakts	Plaukstu Aizsargcimdi pret mikroorganismiem Viss ķermenis/daļēji Aizsargapģērbs pret bioloģiskajiem aģentiem Acis un/vai seja Aizsargbrilles un sejas aizsargi	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeņa un dzīvnieku šķidrums un audi (kodumi, dzēieni) — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība — Mežrūpniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
Šļaksti, izsmidzināšana un strūkļas	Plaukstas Aizsargcimdi pret mikroorganismiem	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeni un dzīvnieku šķidrumiem un audiem — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība
	Apakšdelmi Aizsargzumas pret mikroorganismiem	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeni un dzīvnieku šķidrumiem un audiem — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība
	Pēda/kājas Aizsargapģērbs, ko liek pāri zābakiem un getrām	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeni un dzīvnieku šķidrumiem un audiem — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība
	Viss ķermenis Aizsargapģērbs pret bioloģiskajiem aģentiem	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeni un dzīvnieku šķidrumiem un audiem — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība

▼ M3

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares

BIOĻĢISKIE AĢENTI (sastāvā) – MATERIĀLI, CILVĒKI, DZĪVNIEKI U. C.

Tiešs un netiešs kontakts	Plaukstas Aizsargcimdi pret mikroorganismiem Viss ķermenis/daļēji Aizsargapģērbs pret bioloģiskajiem aģentiem Acis un/vai seja Aizsargbrilles un sejas aizsargi	— Darbs, kurā var būt saskare ar cilvēka ķermeņa un dzīvnieku šķidrums un audiem (kodumi, dzēieni) — Darbs bioloģisko aģentu klātbūtnē	— Veselības aprūpe — Veterinārās klīnikas — Klīnisko analīžu laboratorijas — Pētnieciskās laboratorijas — Veco ļaužu pansionāti — Palīdzība mājās — Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas — Atkritumu attīrīšanas stacija — Pārtikas rūpniecība — Mežrūpniecība

IV. CITI RISKI

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
Neredzamība	Viss ķermenis IAL, ar kuriem vizuāli brīdināt par lietotāja klātbūtni	— Darbs transportlīdzekļu kustības tuvumā — Asfalta darbi un ceļa marķēšana — Dzelzceļa darbi — Braukšana ar transportlīdzekļiem — Uz zemes atrodošos darbinieku darbs lidostās	— Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Kalnrūpniecība — Transporta pakalpojumi un pasažieru pārvadājumi
Skābekļa trūkums	Elpošanas sistēma Izolējošas elpošanas sistēmas aizsargierīces	— Darbs ierobežotās telpās — Darbs fermentācijas un destilācijas telpās — Darbs tvertnēs un vārkatos — Darbs konteineros, ierobežotās teritorijās, ar gāzi darbināmās rūpnieciskās kurtuvēs, kur var būt gāzes paliekas vai nepietiekams skābekļa daudzums — Darbs šahtās, kanalizācijas vados un citās ar kanalizāciju saistītās pazemes teritorijās	— Alkoholisko dzērienu ražošana — Inženierbūvniecība — Ķīmiskā rūpniecība — Naftas ķīmijas rūpniecība
	Elpošanas sistēma Niršanas aprīkojums	— Zemūdens darbi	— Inženierbūvniecība

▼ **M3**

Riski	Ķermeņa daļa, uz kuru attiecas IAL veids	Darbību veidi, kuriem var būt nepieciešams lietot attiecīgo IAL veidu (*)	Rūpniecība un nozares
Noslīkšana	Viss ķermenis Glābšanas veste	— Darbs uz ūdens vai ūdens tuvumā — Darbs uz jūras — Darbs lidmašīnā	— Zvejniecības nozare — Aeronautikas nozare — Būvniecība — Inženierbūvniecība — Kuģubūve — Doki un ostas